

Caracterizare Vitoria Lipan - Baltagul

in tot ce face si spune este dragoste si inteligenta nativa si o vitalitate care este a naturii insasi. Vitoria Lipan este exemplara prin tarie si perseverenta.

Conform unui calendar natural ea isi da seama ca intarzierea sotului sau are o singura explicatie: moartea. Ea se adreseaza preotului, face vraji, apeleaza la autoritati, dar experienta o invata ca trebuie sa se bazeze pe ea insasi, pentru ca la ea e durerea.

in adancul sufletului ei e convinsa de moartea sotului, dar dragostea, omenia, datoria nescrisa ii dicteaza ca trebuie sa-l caute si sa-i dea ultima cinstire cuvenita. Dragostea ei este profunda, pastrata de-a lungul anilor, dupa propria marturisire: ca banul cel vechi.

stie sa-si randuiasca treburile gospodariei, inainte de a pleca la drum. inzeestrata cu o inteligenta nativa, ea isi stabileste opririle in locuri, unde stie ca va primi cat mai multe informatii. Vitoria stie sa intrebe, sa scoata adevarul de la oameni, sa lege faptele si sa reconstituie mental drumul sotului ei. stie sa fie prietenoasa, la nevoie umila, chiar sa minta si sa invrajbeasca pe cele doua femei, sotiile lui Bogza si Cutui. in discutiile cu cei doi simuleaza naivitatea si nestiinta, cand in realitate este convinsa de vinovatia celor doi.

Treptat ea reconstituie faptele: in intuneric, incepea sa i se faca lumina. La Sabasa fusera trei. Dincoace, peste muntele Stanisoara, la Suha, Nechifor Lipan nu mai era... aici, intre Sabasa si Suha trebuia sa gaseasca ea cheia adevarului.

in descoperirea crimei ea intuieste ca rolul decisiv ii va reveni cainelui pe care din fericire il gaseste.

La inceput Vitoria se poarta prietenos cu cei doi ciobani, pentru a le adormi banuielile. Tot timpul ea dovedeste o stapanire de sine iesita din comun: Avea de cautat, de gasit si de randuit. De plans a plange mai pe urma, acum n-are vreme.

Vitoria este neobosita si necrutatoare in descoperirea vinovatilor. Trasaturile femeii reies si din secventa finala a romanului, aceea a dezvaluirii crimei si a pedepsirii vinovatilor. La inceput Vitoria se poarta frumos, invitandu-i pe Bogza si Cutui sa manance si sa bea. Treptat insa vorbirea ei devine aluziva: spune despre baltagul lui Bogza, ca e mai vechi, stie mai multe despre trecut; mai tarziu vede pe el pete de sange. Vitoria stie ca cei doi sunt ucigasii dar nu-i numeste din prima clipa, ci ii supune unei tensiuni psihologice, care ii determina sa-si marturiseasca vinovatia.

De la insinuari, aluzii, Vitoria trece la povestirea faptelor si numirea vinovatiilor. si in aceasta scena dovedeste inteligenta nativa, istetime si stapanire de sine.

Vitoria este o foarte buna cunoscatoare a oamenilor, ghicind adevarul din gesturi, vorbe, din expresia fetei. stie sa desfasoare o gama larga de atitudini pentru a-si atinge scopul.

Este o femeie autoritara, voluntara, pe care nu o infrange nici drumul lung si greu, nici oboseala, nici informatiile rare si putine. Ea isi pregateste drumul cu un adevarat ritual pana in cele mai mici amanunte. In afara de inteligenta nativa ii este de mare ajutor o bogata experienta de viata. In hotararea ei de a-si cauta sotul este nu numai iubire ci si un aprig dor de dreptate, de pedepsire si de razbunare. Ea reconstituie cu ochii mintii itinerariul sotului si crima care a avut loc.

Prin energie fizica si morala, prin inteligenta ei practica, hotarare ferma si consecventa cu care-si urmareste scopul, Vitoria este un personaj reprezentativ pentru colectivitatea din care face parte.